

19.06.2017

ОДЛУКА

На Комисијата за жалби при Советот за етика во Медиумите на Македонија (СЕММ), по жалбата на Коалицијата „Сексуални и здравствени права на маргинализираните заедници“, за текстот насловен „Децата ќе учат за хомосексуалноста, ЛБГТ ќе стане заштитена заедница, а Ивон Величковски ќе им ги поддржува-правата“, објавен на интернет порталот Пулс 24 (www.Puls24.mk).

ЖАЛБАТА Е ОСНОВАНА

Кодексот на новинари е прекршен во членот 1, 10, 11 и 13.

Член 1

„Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. До колку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Член 10

„Новинарот нема свесно да создава ниту преработува информации што ги загрозуваат човековите права или слободи, нема да говори со јазикот на омразата и нема да поттикнува на насилство и дискриминација по која било основа (национална, верска, расна, полова, социјална, јазична, сексуална ориентација, политичка...).“

Член 11

„Новинарот ќе се придржува и на општо прифатените општествени стандарди на пристojност и почитување на етничките, културните и религиозните различности во Македонија.“

Член 13

„Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на ден 30.05.2017 година, Коалицијата „Сексуални и здравствени права на маргинализираните заедници“ поднесе жалба за текстот со наслов „Децата ќе учат за хомосексуалноста, ЛБГТ ќе стане заштитена заедница, а Ивон Величковски ќе им ги поддржува - правата“, објавен на 18 мај 2017 година во 02 часот и 09 минути на интернет порталот Пулс 24 (www.puls24.mk).

Во жалбата се наведува дека објавениот текст содржи говор на омраза врз основа на сексуална ориентација и во исто време ги стигматизира нехетеросексуалците преку изјави кои имаат за цел да создадат ирационален страв од овие лица кај јавноста и да поттикнат вербално и физичко насилство кон истите.

„Имено, уште во насловот на спорната вест е видлива тенденциозноста со која медиумот има за цел да ги омаловажи лицата, кои припаѓаат на ЛБГТ заедницата и намерата да ја прикажат борбата за еднакви права и потребата од воведување на сексуално образование како нешто неприфатливо“, се посочува во жалбата.

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет порталот „Пулс 24“ и побара уредничкиот колегиум да се изјасни по однос на наводите од жалбата. Од „Пулс 24“ не одговорија на наводите на жалителот.

Комисијата за жалби најде дека жалбата во однос на содржината на текстот е **ОСНОВАНА**.

При своето долучување Комисијата ги зеде предвид и:

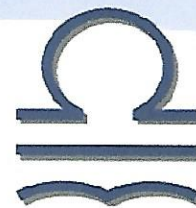
Препорака CM/Rec(2010)5 на Комитетот на министри до земјите - членки во врска со мерките за борба против дискриминација по основа на сексуална ориентација или родов идентитет во делот :

"Согледувајќи дека лезбејките, хомосексуалците, бисексуалците и трансродовите лица со векови биле и сè уште се предмет на хомофобија, трансфобија и други форми на нетрпеливост и дискриминација дури и во рамките на своите семејства – вклучително и криминализација, маргинализација, социјално исклучување и насилство – заради сексуалната ориентација или родовиот идентитет, и дека се потребни посебни активности за да се овозможи целосно уживање на човековите права од страна на овие лица"

"...Имајќи го на ум принципот дека ниту културни, традиционални или религиозни вредности ниту правилата на „доминантната култура“ можат да се користат како оправдување за говор на омраза или каква било друга форма на дискриминација, вклучително и по основ на сексуална ориентација или родов идентитет..."

Додаток кон Препораката CM/Rec(2010)5 во точката Б. „Говор на омраза“ каде се вели дека- Земјите-членки треба да преземат соодветни мерки за борба против сите форми на изразување, вклучително во медиумите и на интернет, за коишто со право се смета дека веројатно ќе имаат ефект на поттикнување, ширење или промовирање на омраза или други форми на дискриминација на лезбејки, хомосексуалци, бисексуалци и трансродови лица. Таквиот „говор на омраза“ треба да биде забранет и јавно отфрлен секогаш кога ќе се случи. Сите мерки треба да го почитуваат основното право на слобода на изразување во согласност со член 10 од Конвенцијата и судската пракса на Судот".

Член 3 од Законот за спречување и заштита од дискриминација во кој се вели дека: Се забранува секоја директна или индиректна дискриминација, повикување и поттикнување на дискриминација и помагање во дискриминаторско постапување врз основа на пол, раса, боја на кожа, род, припадност на маргинализирана група, етничка припадност, јазик, државјанство, социјално потекло, религија или верско уверување, други видови уверувања, образование, политичка припадност, личен или

општествен статус, ментална и телесна попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба или која било друга основа која е предвидена со закон или со ратификуван меѓународен договор (во натамошниот текст: дискриминаторска основа).

Член 4 ст. 1 т. 6 од истиот Закон, тој се применува од страна на сите државни органи, органи на единицата на локалната самоуправа, правни лица со јавни правни овластувања и правни и физички лица во областа на:

... б) јавно информирање и медиуми;

Член 5 од истиот Закон, каде се вели дека Дискриминација е секое неоправдано правно или фактичко, непосредно или посредно правење на разлика или нееднакво постапување, односно пропуштање (исклучување, ограничување или давање првенство) во однос на лица или групи кое се заснова на пол, раса, боја на кожа, род, припадност на маргинализирана група, етничка припадност, јазик, државјанство, социјално потекло, религија или верско уверување, образование, политичка припадност, личен или општествен статус, ментална и телесна попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба или која било друга основа;

На седницата на 13.06.2017 година, Комисијата ги разгледа наводите на жалителот и изврши увид во наведениот текст. Комисијата најпрво утврди дека „Пулс 24“, цитирајќи текст на друг интернет портал, тенденциозно се обидува да им даде политичка заднина и да ги поврзе прашањето за правата на ЛГБТ заедницата со прашањето на албанската заедница во Македонија, кои во суштина, се две различни теми:

„Не само што ќе ја спроведуваат тиранската платформа за албанизација и федерализација на Македонија, СДС планира да ги зголеми и правата на ЛГБТ заедницата со тоа што ќе работат на постигнување на повеќе права, и подигање на свеста за толеранција кон хомосексуалците, пренесува Инфомакс“.

Комисијата најде дека во текстот е прекршен горенаведениот член 1 од Кодексот на новинарите, во кој посебно се издвојува насловот на текстот:

„Децата ќе учат за хомосексуалноста, ЛБГТ ќе стане заштитена заедница, а Ивон Величковски ќе им ги поддржува-правата“.

Новинарот секогаш треба да се стреми да се задржи оригиналниот контекст на сите цитати или извадоци. Новинарското известување не смее да ја смени смислата на реченицата, изјавата или цитатот. Насловот или најавата на прилогот мора да одговара на неговата содржина.

Во продолжение, Комисијата најде дека е прекршен и членот 10 од Кодексот на новинарите. Медиумот и новинарот не треба да објавуваат материјал (информација, слика, мислење, коментар), кој има за цел да шири непријателство или омраза, или ако постои голема веројатност дека објавениот материјал ќе предзвика непријателство или омраза спрема некого поради неговата раса, етничка припадност, пол, вера, политичка припадност, сексуална ориентација, физички недостаток итн.

Понатаму, членовите на Комисијата утврдија дека во текстот е прекршен и член 11 од Кодексот на новинари, според кој, новинарот мора да биде свесен за последиците и ефектите од неговите зборовои, мора да внимава на нивниот избор и не смее да навредува или да исмејува.

Комисијата најде и дека авторот своите мислења ги прикрива како факти и со тоа го прекршил членот 13 од Кодексот на новинарите. Точно е дека новинарите имаат право на свое мислење, став и вредносен суд, но не смеат сопственото мислење да го камуфлираат како факти. Мора да биде јасно разграничено што се факти и информации, а што коментар, претпоставка или став на авторот за да се избегне дезинформирање и манипулации.

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како во диспозитивот.

Во работата на комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Гоце Герасимовски и Сефер Тахири.

Се обврзува интернет порталот Пулс 24 (www.puls24.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

